

José Juan Verocay, „el patólogo de Praga“

(ke 100. výročí jeho pražské habilitace)

Čech P.

Kabinet dějin lékařství 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze

SOUHRN

José Juan Verocay se narodil 16. června 1876 v uruguayském městě Paysandú italským přistěhovalcům. Ti ho v roce 1887 poslali nejprve do Cortiny d'Ampezzo učit se jazykům, pak vystudoval gymnázium v Trentu (1897) a Německou lékařskou fakultu v Praze (1904) a zde se žák Hannse Chiariho stal z 1. demonstrátora (1902) postupně 1. asistentem (1905) a volentérem (od 1908) patologicko-anatomického ústavu. Opakovaně zastupoval profesory Chiariho (do 1906), Kretze (1907–1910) a Ghona (od 1910) za jejich nepřítomnosti. Mezi jeho výzkumnými tématy převažovaly vrozené anomálie a nádory. V práci „Zur Kenntnis der »Neurofibrome«“ (1910) zavedl termín „neurinom“ pro nádor s charakteristickými útvary, později nazvanými „Verocayova tělíska“. Na základě této práce se habilitoval pro patologickou anatomii jako soukromý docent pražské německé lékařské fakulty (1911). Za I. světové války sloužil v rakousko-uherských vojenských nemocnicích v Chrudimi a Vídni. Po válce se vrátil do Uruguaye a pracoval v rodném kraji jako praktický lékař (1919–1921), pak v Montevideu vedl patologické laboratoře vojenské nemocnice (1921–1925), stomatologického učiliště (1925–1927) a neurologického ústavu lékařské fakulty (od 19. března 1927). Rychlý postup plicní tuberkulózy ho však už 3. května 1927 donutil zanechat práce. Uznávaný vědec zůstal ve své vlasti kýmsi cizím („el patólogo de Praga“); profesury se dočkal jen v symbolickém prohlášení oddaných studentů 24. srpna 1927, dva dny před odplutím do Evropy za léčením. Zemřel 26. prosince 1927 v lázních Dubí u Teplic v Čechách.

Klíčová slova: neurinom – patologická anatomie – Praha – Verocayova tělíska – životopis.

José Juan Verocay, “el patólogo de Praga” (on occasion of the 100th anniversary of his habilitation in Prague)

SUMMARY

José Juan Verocay was born on June 16, 1876 in Paysandú, Uruguay to Italian immigrants; in 1887 they sent him to Cortina d'Ampezzo to learn languages first; he then graduated from the high school in Trento (1897) and from the German Medical Faculty in Prague (1904) where he, a disciple of Hanns Chiari, became the 1st demonstrator (1902), 3rd (1904) to 1st assistant (1905), and volunteer (from 1908) at the Department of Pathological Anatomy. He repeatedly substituted the professors Chiari (until 1906), Kretz (1907–1910), and Ghon (from 1910) during their absence. Anomalies and neoplasms prevailed among his research subjects. In the paper “Zur Kenntnis der »Neurofibrome«“ (1910) he introduced the term “neurinoma” for a tumor with characteristic structures later named “Verocay bodies”. On the basis of the paper he was habilitated for pathological anatomy as private docent at the German Medical Faculty in Prague (1911). During World War I he served for the Austro-Hungarian army at military hospitals in Chrudim (Bohemia) and Vienna. After the war he returned to Uruguay to work as a general practitioner in his native region (1919–1921), thereafter in Montevideo as head of pathological laboratories at the military hospital (1921–1925), at the Dental School (1925–1927), and at the Medical Faculty Department of Neurology (from March 19, 1927). As early as on May 3, 1927, however, he had to retire due to rapid worsening of his pulmonary tuberculosis. The renowned scientist remained a stranger in his own country (“el patólogo de Praga”); he never gained professorship except for a symbolic proclamation by devoted students on August 24, 1927, two days before he left for Europe to undergo treatment. On December 26, 1927 he died in Dubí (a spa near Teplice in Bohemia, Czechoslovakia, now Czech Republic).

Keywords: biography – neurinoma – pathological anatomy – Prague – Verocay bodies

Cesk Patol 2012; 48(2): 107–111

Doplňující obrázky jsou
k dispozici online na

www.CSpatologie.cz

Současné písemnictví skýtá dvojí příležitost k setkání s příjmením Verocay. Zaprvé v připomínkách, že pro nezhoubný nádor vycházející ze Schwannových buněk zavedl nositel toho příjmení termín „neurinom“ (1), později z jazyka vědy vymítaný (2), ne však důsledně (3), takže se dožil už stovky let (4,5). Zadruhé pak v popi-

su mikroskopických struktur nádoru, označovaných jako „Verocayova tělíska“ (2,6,7). Český čtenář stěží uvěří, že poznámka „Czechoslovakian pathologist“ (2,6) patří k příjmení připomínajícímu spíš Uruguay (odkud ostatně onen muž opravdu pocházel), dokud se nedočte, že hispanoamerickými kolegy bývá Verocay zmiňován jako „el patólogo de Praga“, tedy „ten pražský patolog“ (8).

José Juan Verocay se narodil 16. června 1876 v uruguayském městě Paysandú (9–12) (obr. 1). Jeho rodiče bývají představováni jako Italka a Rakušan (12,13). K rakouské monarchii tehdy skutečně patřilo otcovo rodné jižní Tyrolsko (12) včetně visky Verocai, dnes součásti městečka Cortina d'Ampezzo (14,15), v němž jako farář působil Josého strýc Fortunato (8,12). Také on i Josého otec Silvino však zřejmě byli Italové.

✉ Adresa pro korespondenci:

MUDr. Pavel Čech

Kabinet dějin lékařství 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze

Ruská 87, 100 00 Praha 10

e-mail: pavel.cech@lf3.cuni.cz